

Populärvetenskaplig sammanfattning

Projekttitel: "Biosäkerhetsprogram för gris och får"

Gris

Sverige har under lång tid varit förskonat från allvarliga smittsamma sjukdomar, men i takt med öppnare gränser mot omvärlden måste vi vara medvetna om att även vårt land kan drabbas av sjukdomar som kan få besvärliga konsekvenser i form av djurlidande och stora ekonomiska bortfall på grund av hög dödlighet mm. Ett exempel på en sådan sjukdom är PRRS, som drabbade Sverige år 2007, men som genom ett snabbt ingripande från näringen och staten effektivt kunde bekämpas. Hot om sjukdomar som ännu inte finns i Sverige men som har aktualiserats under senare år både i Europa och i andra delar av världen är bl.a. afrikansk svinpest och PED.

Målsättningen med det smittskyddsprogram som tagits fram av Gård & Djurhälsan tillsammans med Växa Sverige, Sveriges Grisföretagare, Lundens Djurhälsovård, Distriktsveterinärerna och myndigheterna är att skapa ett effektivt och ändamålsenligt smittskydd i landets grisbesättningar. Särskilt fokus ligger på djursjukdomar som är zoonoser (överförbara sjukdomar mellan djur och människor) Exempel på en sådan potentiell smitta är MRSA (Meticillinresistenta Stafylokocker). Ett förebyggande smittskyddsprogram bör därför på sikt kunna ha betydelse för folkhälsan. Andra positiva effekter av ett förhöjt smittskydd är en minskad antibiotikaförbrukning och minskade kostnader för bekämpning av smittsamma sjukdomar.

Programmet omfattar olika avsnitt. Avsnitt som ingår är inköp och försäljning av djur, besöks- och personalrutiner, smittskydd inom besättningen, utlastning, kontakt med andra djurslag, kontakt med andra besättningar/smittskyddsenheter, inslussning av djur, hygien, kadaverhantering, foderförvaring, skadedjursbekämpning, planskiss och flöden samt smittskyddsområde innan ombyggnation. För högre nivå omfattar programmet även genomgången smittskyddsutbildning för djurhållare.

Programmet har två nivåer, "Grund" och "Spets", där Spets ställer högre krav på smittskyddet, men i gengäld ger möjlighet till en högre statlig ersättning i händelse av salmonellautbrott. Vid anslutning till smittskyddsprogrammet ska två huvudsakliga delar genomföras. Dels en smittskyddsdeklaration, som görs av djurhållaren, och dels ett gårdsbesök av en särskilt utbildad veterinär som bedömer smittskyddet i besättningen. I nuläget finns det 43 behöriga veterinärer som kan arbeta i smittskyddsprogrammet. Programmet startade officiellt den 1:a juni 2016. Hittills har 127 djurhållare har gjort en intresseanmälan (steg 1 i anslutningsförfarandet).

Får

Det finns ett stort behov av att höja medvetenheten inom fårproduktionen om behovet av smittskydd. Under 2015 har Gård & Djurhälsan därför arbetat med information om smittskydd för fårägare genom smittsäkra.se och smittskyddskurser. Filmer med information om smittskydd i fårbesättningar har också producerats.

Kunskapswebben www.smittsäkra.se

Genom kunskapswebben smittsäkra.se förmedlas kunskaper om smittskydd och smittspridning på ett lättillgängligt sätt, med visuella och interaktiva hjälpmedel. På smittsäkra.se finns nu också ett helt nytt avsnitt om antibiotikaresistens. Målgruppen är i första hand djurägare och djurskötare samt yrkesverksamma som reser mellan flera djurbesättningar. Smittskyddsråden på webbplatsen är direkt kopplade till smittskyddsprogrammets innehåll.